

Komunikat prasowy

Luksemburg, 10 stycznia 2019 r.

Aby usprawnić zwalczanie nadużyć finansowych szkodzących budżetowi UE, należy przeprowadzić reformę stosownej polityki – twierdzą unijni kontrolerzy

UE musi zintensyfikować działania na rzecz zwalczania nadużyć finansowych, a Komisja Europejska powinna zapewnić przywództwo oraz ponownie rozważyć rolę i obowiązki swojego organu odpowiedzialnego za zwalczanie nadużyć finansowych (OLAF), ponieważ obecny system prowadzenia dochodzeń jest dotknięty uchybieniami strukturalnymi – stwierdzono w nowym sprawozdaniu Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Obecnie Komisja nie posiada kompleksowych informacji na temat skali, charakteru i przyczyn nadużyć. Kontrolerzy stwierdzili, że utrudnia to skuteczne zapobieganie nadużyciom na szkodę budżetu UE.

Nadużycia finansowe są zjawiskiem złożonym i trudnym do wykrycia, a ochrona interesów finansowych UE przed nadużyciami wymaga kompleksowych i systematycznych działań. Jest to jeden z kluczowych obowiązków Komisji Europejskiej. Kontrolerzy ocenili, czy Komisja prawidłowo zarządza ryzykiem nadużyć finansowych, które przynoszą szkody budżetowi UE. W szczególności zbadali dostępne informacje na temat skali, charakteru i przyczyn nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE. Przeanalizowali, czy strategiczne ramy Komisji w zakresie zarządzania ryzykiem są skuteczne oraz czy dochodzenia administracyjne OLAF prowadzą do ścigania przestępców i odzyskiwania środków.

Kontrolerzy ustalili, że Komisja nie posiada kompleksowych i umożliwiających porównania danych na temat poziomów wykrytych nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE. Ponadto do tej pory nie przeprowadziła ona żadnej oceny niewykrytych nadużyć ani szczegółowej analizy przyczyn, dla których podmioty gospodarcze dopuszczają się nadużyć. Kontrolerzy zwracają uwagę, że ten brak wiedzy zmniejsza praktyczną wartość i skuteczność planów Komisji mających na celu ochronę interesów finansowych UE przed nadużyciami finansowymi.

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Rzecznik

Tel.: (+352) 4398 47063

Tel. kom.: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

Tel.: (+352) 4398 45410

Tel. kom.: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luksemburg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

– Siedmiu na dziesięciu obywateli UE żywi przekonanie, że nadużycia finansowe na szkodę budżetu UE zdarzają się stosunkowo często, nawet jeśli faktyczna sytuacja wygląda inaczej. Niestety dotychczasowe działania w zakresie zwalczania nadużyć są wciąż niewystarczające – **zauważył Juhan Parts, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie.** – Przyszła pora, by rzeczywiście zająć się tym problemem. Komisja powinna stworzyć skuteczny system zapobiegania nadużyciom, ich wykrywania oraz odstraszenia potencjalnych sprawców. Reforma OLAF będzie sprawdzianem autentycznego zaangażowania Komisji na rzecz zwalczania nadużyć.

Kontrolerzy stwierdzili, że obecne podejście – zgodnie z którym po zakończeniu dochodzenia administracyjnego OLAF dotyczącego podejrzanego nadużycia wszczyna się jeszcze postępowanie przygotowawcze na szczeblu krajowym – w wielu sprawach okazuje się czasochłonne i sprawia, że maleją szanse na wydanie oskarżenia przeciwko przestępcy. Średnio rocznie 17 spraw, w których OLAF wydał zalecenia, prowadzi do oskarżenia podejrzanym sprawców nadużyć. Jest to mniej niż połowa ogółu spraw, w których OLAF wydaje zalecenia. Ponadto kontrolerzy podkreślają, że w wielu przypadkach raporty końcowe OLAF nie zawierają informacji wystarczających do odzyskania nienależycie wypłaconych środków UE. W latach 2012–2016 faktycznie odzyskano jedynie ok. 15% łącznej kwoty objętej zaleceniami.

Kontrolerzy uznają ustanowienie Prokuratury Europejskiej za krok we właściwym kierunku, ostrzegają jednak, że rozporządzenie ustanawiające EPPO w obecnym brzmieniu niesie za sobą szereg zagrożeń. Jeden z zasadniczych problemów dotyczy wykrywania przestępstw i prowadzenia dochodzeń. Kwestie te będą leżały przede wszystkim w gestii organów krajowych, a tymczasem w rozporządzeniu nie przewidziano żadnego mechanizmu pozwalającego EPPO wezwać państwa członkowskie do przydzielenia zasobów koniecznych do aktywnego prowadzenia dochodzeń dotyczących nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE.

Z myślą o osiągnięciu lepszych rezultatów w zwalczaniu nadużyć naruszających interesy finansowe UE kontrolerzy zalecają Komisji:

- wprowadzenie wiarygodnego systemu zgłaszania i pomiaru przypadków nadużyć finansowych, który zapewni informacje na temat skali, charakteru i pierwotnych przyczyn tego zjawiska;
- jasne uwzględnienie zarządzania ryzykiem nadużyć i zapobiegania nadużyciom w kompetencjach jednego z komisarzy oraz przyjęcie zmodernizowanej strategii zwalczania nadużyć opartej na kompleksowej analizie ryzyka;
- intensyfikację działań w zakresie zapobiegania nadużyciom i usprawnienie narzędzi;
- ponowne rozważenie roli i obowiązków OLAF w kontekście ustanowienia EPPO oraz zaproponowanie, by powierzyć OLAF strategiczną i nadzorczą rolę w unijnych działaniach w zakresie zwalczania nadużyć.

Informacje dla redaktorów

Pojęcie nadużycia finansowego odnosi się do wszelkiego umyślnego działania lub zaniechania, które ma na celu oszukanie osób trzecich i skutkuje stratami po stronie ofiary oraz korzyścią dla

sprawcy. Nadużycia finansowe dotyczące środków publicznych są często powiązane z korupcją. Korupcję zazwyczaj rozumie się jako wszelkie działania i zaniechania polegające na nadużywaniu władzy publicznej lub mające skłonić do takiego nadużywania, z myślą o uzyskaniu nienależnych korzyści.

Komisja i państwa członkowskie wspólnie ponoszą odpowiedzialność za ochronę interesów finansowych UE przed przypadkami nadużyć finansowych i korupcji. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) jest obecnie zasadniczym organem UE w dziedzinie zwalczania nadużyć. Przyczynia się on do opracowania i wdrożenia polityki Komisji w tej dziedzinie i przeprowadza dochodzenia administracyjne dotyczące nadużyć na szkodę budżetu UE. Przed końcem 2020 r. rozpocznie działalność Prokuratura Europejska (EPPO), która będzie posiadała uprawnienia do ścigania przestępstw naruszających interesy finansowe UE w 22 państwach członkowskich.

Dnia 22 listopada 2018 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy opublikował ponadto opinię w sprawie proponowanej reformy OLAF w odniesieniu do przyszłej współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń prowadzonych przez Urząd. Jednocześnie Trybunał opublikował także opinię w sprawie planów dotyczących następnego unijnego programu w zakresie zwalczania nadużyć finansowych.

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, w tym parlamentom narodowym, podmiotom związanym z danym sektorem i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie, co dowodzi korzyści płynących z prac Trybunału dla obywateli UE.

Sprawozdanie specjalne nr 1/2019 pt. „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE – konieczne jest podjęcie działań” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.